

For Rabi Cheeyoh taught

דתני רבי חייא –

OVERVIEW

רוב וקרוב הלך אחר הרוב (דם נדה משנה) cited a משנה (regarding) which proves that רוב alone is stronger than רוב and a מצוי against the קרוב, so it does not prove that רוב alone is stronger than קרוב. However, רבא challenged and claimed that the case of that משנה is where there is a גמרא continues with citing the ברייתא which ר' חייא taught (also regarding) (דם הנמצא בפרוזדור). There are two גירסאות; one (the way it is in our גמרות) is ר"ה, meaning that רבא is proving his distinction from the teaching of ר"ה. The other is תני ר"ה, in which this ברייתא is cited to pose a contradiction in the words of רבא.¹

אי גרסינן תני אתי שפיר² אבל אי גרסינן דתני תימה היכי מייתי מהכא דרוב ומצוי³ הוא -
If the text reads דתני it is understood; however, if the text reads תני ר' חייא (indicating that רבא is finding support for his contention that here it is a רוב ומצוי), **it is astounding, how can רבא bring a proof from this ברייתא of ר"ה** (but if the reason for his ruling is because **רוב ומצוי it is** (but if it would only be רוב then [perhaps] we do not follow the רוב), but what proof is there -

דלמא לאו משום דרוב ומצוי קאמר רבי חייא דשורפין עליו את התרומה -
Perhaps when ר"ה rules that we burn the תרומה on account of this טומאה it is not because it is a case of רוב and מצוי -

אלא משום דרוב וקרוב הלך אחר הרוב כרבי חנינא -
But rather because that by רוב וקרוב we follow the רוב (even if it is not מצוי), **as ר' דתני** (מצוי) ruled?! Therefore the גירסא of תני is preferable over דתני.

גורס 'דתני' explains that it is possible to be תוספות

ונראה⁴ לי דאפילו גרסינן דתני לא מדברי רבא הוא⁵ אלא גמרא הוא דמייתי לה -
(And it appears to me that even if the גירסא is) [And one can say that this which is stated] דתני ר"ה, it is not from the words of רבא, but rather the גמרא is

¹ See footnote # 2.

² The גמרא cites ר"ה and the ensuing three ש"מ of רבא to pose a contradiction in the words of רבא. Initially רבא claimed that there is no proof from דם הנמצא בפרוזדור (רוב ומצוי) (since it is רובא עדיף) and then רבא comments on the ברייתא of ר"ה that we can derive from it that רובא עדיף, despite that רבא himself says that by דם הנמצא בפרוזדור it is a case of רוב ומצוי, so we cannot prove from there that רוב וקרוב הלך אחר הרוב.

³ רוב means that there is more דם in the חדר, than there is in the עלייה. מצוי means that it is more frequent that the דם in the פרוזדור comes from the חדר than it comes from the עלייה.

⁴ The הגהות הב"ח amends this to read **ויש לומר דהא דתני רבי חייא לא** (instead of דתני לא רבי חייא)

⁵ Even if the גירסא is דתני it does not mean that רבא is citing ר"ה to prove his point (that it is רוב ומצוי), but rather the גמרא is citing this ברייתא to prove what אביי stated, as תוספות continues to explain.

citing the ר"ה of ברייתא, to inform us -

דשפיר הוה מוכח אביי ממתניתין דנדה דרוב וקרוב הלך אחר הרוב⁶ -

That **רוב** we follow **קרוב** that by **נדה** in **משנה** correctly proved from the **אביי** the **רוב**. -

דאף על גב דקתני ספיקו טמא⁷ על כרחך לאו ספיקא הוא -

For even though the **משנה** states **טמא**, nevertheless, perforce you must say that it is not a doubtful **טומאה**, but rather a **ודאית** -

מדתני רבי חייא דחייבין עליו על ביאת מקדש⁸ ושורפין עליו תרומה⁹.

Since **ר"ה** taught that one is liable for it when entering the **המקדש** and one burns **תרומה** on account of it.

(An annotation to תוספות)

(הג"ה) ומהר"ם¹⁰ אומר דרבא מיייתי לה דרוב ומצוי הוא -

And the **מהר"ם** states that indeed **רבא** cited this **ברייתא** of **ר"ה** to show that the case of **פרוזדור** is indeed **ומצוי** (and that is why we follow the **רוב**) -

דאי אינו מצוי אם כן מאי קא משמע לן רבי חנינא כיון דשמעין לה מדתני רבי חייא¹¹ -

For if the reasoning of **ר' חייא** is not because of **רוב** and **מצוי** (but just on account of **רוב** alone), we have a difficulty, for then what is **ר' חנינא** teaching us (that we follow the **רוב**), since we already know of it from the **ברייתא** of **ר' חייא** -

¹² responds to an anticipated difficulty:

אבל ממתניתין דנדה לא היה יכול להוכיח -

However, **רבא** could not have proved this from the **משנה** in **נדה** -

⁶ Otherwise, without the **ברייתא** of **ר"ה** we can reject the proof from the **משנה** that **הרוב** **הלך** אחר **הרוב**.

⁷ The **משנה** reads that **הנמצא בפרוזדור ספיקו** **טמא**, which could indicate that the **טומאה** is **מספק**. Therefore we cannot derive from this **משנה** that **הרוב** **הלך** אחר **הרוב**, because here the **טומאה** is only a **ספק**, we are not sure whether to follow the **רוב** or the **קרוב**, so we go **לחומרא** and rule that she is **מספק**. The whole proof of **אביי** could be rejected.

⁸ If this woman entered the **ביהמ"ק** (before she was **טובל** from this **פרוזדור**) she would be **כרת** if it was **בשוגג** or a **קרבת חטאת** if she entered **במזיד**. See following footnote # 9.

⁹ If this woman touched **תרומה**, we would be required to burn it as **טמא**. Had this been a **טומאה** only, we would not allow here to bring a **קרבת חטאת** (because maybe she is **טהור**, and she would be bringing **לעזרה**), and we would not burn the **תרומה**, since it is only **טמא**; we cannot burn it because it may be **טהור** and it is forbidden to burn **טהורה**. The ruling of **ר"ה** proves to us that it is a **טומאה ודאית**, thus proving **אביי** correct.

¹⁰ This may be any of the **בעלי התוס'** (whose name starts with a **מ"ם**) including but not limited to, **רבי משה**, **רבי מאיר**, **רבי חייא**, etc.

¹¹ However, if we assume that case of **פרוזדור** (and therefore the ruling of **ר' חייא**) is a situation of **רוב ומצוי**, then we can understand the novelty of **ר' חנינא** that not only do we follow the **רוב** when it is joined with a **מצוי** (as in the case of **פרוזדור**), but even if it is **רוב** by itself, it is also stronger than **קרוב**. See 'Thinking it over'.

¹² According the **מהר"ם** here, why did **רבא** need to cite the **ברייתא** דר"ה, he could have deduced the same from the **משנה**. The **משנה** states that she is **טמא** proving the **הרוב** **הלך** אחר **הרוב**, why do we need **ר' חנינא**. The exact same proof that **רבא** brings from **ר"ה**, he could have brought from the **משנה**!?

דאפילו אם אינו רוב ומצוי הוצרך רבי חנינא לאשמועין -

For even if we are to assume that it is not a case of רוב ומצוי, nevertheless it was necessary for ר"ה to inform us that רוב וקרוב הלך אחר הרוב, for we could not know it from¹³ the משנה -

דלא נימא ספיקו טמא הוה ספק ממש¹⁴ -

So that we should not say that when the משנה states **טמא ספיקו it meant an actual** ספק that the woman is טמא מספק only, not a טומאה; in order to disabuse us from this notion, – הלך אחר הרוב ר"ה stated clearly –

ולמאי דהדר ביה רבא וקאמר דלא הוי רוב ומצוי¹⁵ -

And according to what רבא retracted and stated that the case of פרוזדור is **not considered רוב ומצוי** (but only רוב) -

איצטריך רבי חנינא לאשמועין דאי מדתני רבי חייא הוה אמינא דרוב ומצוי הוא -

It is nevertheless necessary for ר' חנינא to teach us (הלך אחר הרוב), **for if we only had the ברייתא of ר' חייא, I may have assumed** the פרוזדור is a case of **רוב ומצוי** and only then do we follow the רוב (ומצוי), therefore -

קא משמע לן רבי חנינא דלאו רוב ומצוי הוא (עד כאן הג'ה):

ר"ה taught us that it need **not be רוב ומצוי** for even by רוב alone ר"ה (This concludes the annotation)

SUMMARY

We can be גורס 'דתני', saying that the גמרא is citing ר"ה to bolster the proof of אב"י, or that indeed רבא is saying it that it proves רוב ומצוי, for otherwise what is the חידוש of ר' חנינא.

THINKING IT OVER

The מהר"ם explains that רבא proves that it is רוב ומצוי, for otherwise what is the חידוש of ר"ה, since we learnt it in a ברייתא. Why can't we say that ר' חנינא did not know of this ברייתא, so what is רבא's proof?¹⁶

¹³ See footnote # 7.

¹⁴ However, regarding the ברייתא of ר"ה there is no room for such a mistake, since he states וחייבין עליו על ביאת מקדש, ושורפין עליו את התרומה, which indicates that it is a טומאה ודאית. See footnote # 9. The משנה is to be understood that even though it is a ספק (it is possible that it came from the עלייה), nevertheless she is טמאה ודאית, because הלך אחר הרוב.

¹⁵ The difficulty is, if the case of פרוזדור is only רוב and we follow the רוב against the קרוב, what is ר' חנינא teaching us? We know it already from the case of פרוזדור?

¹⁶ See תורת חיים.